

INTERLANGUAGE

AMERICAN ★
ESPERANTIST

The Meaning of Meaning:
What is the Basic Meaning of
“Basic English”?

Esperanto Movement in China

Official Organ of the Esperanto Association of North America

MARCH - APRIL, 1944

Twenty-five Cents

Address all communications to:

A M E R I C A N   E S P E R A N T I S T

Vol. 59

G. ALAN CONNOR, Editor

Nos. 1 - 4

114 West 16th Street

New York, 11

N. Y.

Associate Editors: Dr. W. Solzbacher, Joseph Leahy, Doris Tappan Connor, Pauline Knight. *China:* The Very Rev. Dr. John B. Kao.

C O N T E N T S — E N H A V O

The Meaning of Meaning: English Bases?.....	<i>The Editor</i>	1
“Basic” — As a Linguist Sees It.....	<i>Mario A. Pei, Ph. D.</i>	2
Greetings from Central Office, Washington, D. C.....	<i>Joseph Leahy</i>	4
Esperanto — The True “Basic” Language.....	<i>Ernest G. Dodge</i>	5
Notice to Members and Subscribers		7
Basic English Dies A-borning.....	<i>Herald-Tribune ‘Obituary’</i>	8
Esperanto Movement in China.....	<i>Very Rev. Dr. John B. Kao</i>	9
Items from The Central Office		12
Should Language Teachers Oppose Esperanto?....	<i>Dr. W. Solzbacher</i>	13
The Editor’s Desk		14
Letero de la Prezidanto de EANA.....	<i>Dr. Cecil Stockard</i>	15
Nek Por Nek Kontraŭ Iu au Io krom Esperanto		15
Aventuroj en la Milito — Kun kaj Sen Stelo.....	<i>Dr. W. Solzbacher</i>	16
“Heroldo de Ĉiño”	<i>Pastro Johano B. Kao</i>	18
Kvazau en Izolita Insulo.....	<i>Letero de Ĉunkin</i>	19
Esperantistoj En kaj Ekster la Armeo		20
Lingvumado de E. Lanti.....	<i>El “Renovigo”</i>	21
Esperanto en Portugalujo.....	<i>C. Isidoro de Jesus</i>	22
La Renkonto — Franca humoraĵo.....	<i>Alphonse Allais</i>	23

American Esperantist is published bi-monthly, for the Esperanto Association of North America, by the Esperanto Institute for Interlanguage.

Make Checks Payable to Order of the Editor — *G. Alan Connor*.
Twenty-five Cents per Copy — \$1 per Year

AMERICAN ESPERANTIST

Vol. 59

MARCH - APRIL, 1944

Nos. 1 - 4

THE MEANING OF MEANING: Does "Basic English" Mean English Bases?

"Do, as a concession to my poor wits, Lord Darlington, just explain to me what you mean." — "I think I had better not, Duchess. Nowadays to be intelligible is to be found out." — *Lady Windemere's Fan*.

English Bases, as we employ the term, has no reference to English *military* Bases established in far-flung corners of the world in the fight for freedom and against tyranny. All Esperanto-Esperantists welcome these endeavors — for the purposes stated! Our use of the term has reference to the post-war world — *Basic English* to be employed in all countries of the world as *bases for cultural imperialism*. Churchill himself has pointed the possibilities in his Harvard speech: "I do not see why we should not try to spread our common language even more widely throughout the globe." "...such plans offer far better prizes than taking away other people's provinces or land..." "*The empires of the future are the empires of the mind.*"

Churchill further demonstrates his far-sightedness and alertness for extending British influence throughout the world, when he encourages his government to foster and finance this cultural drive via "Basic English". British consuls and agents, every-

where in the world, are instructed to push the study of English and foster "Basic" as the world tongue. This is recent news in the world press. If our choice rested among "Basic English", "Basic Japanese", and "Simplified German" (all are active projects brought to life by England's "Basic" example), then the interlinguists would not hesitate to try English. *But*, fortunately there is another choice — the neutral, living, world-wide inter-language *Esperanto*.

But what about "*The Meaning of Meaning*"? Only this: the authors of "Basic English" (both British subjects, oddly enough) are C. K. Ogden and Ivor Armstrong Richards. These eminent Englishmen wrote a book on semantics (*some antics?*) called "*The Meaning of Meaning*", which ostensibly goes to the roots of *meaning*. In their book much ado is made about meaning what you mean when you mean it, including *referents*. Now just what does "Basic English" mean, and what *referent* is involved?

As interlinguists with a world-

wide viewpoint, believing in sovereignty and freedom for all nations, large and small (as expressed in the Atlantic Charter), we can only conclude that Churchill frankly takes "Basic English" to mean an "*empire of the mind*" — the English mind! And we conclude that Ogden and Richards, the authors of the scheme, mean "dominance" *linguistically speaking*. We quote from C. K. Ogden's "*Debabelization*"; — "*Make everybody speak English*" was the four-word peace-slogan suggested by Henry Ford some years ago; "*Basic English for all*" is its modern counterpart." (Said counterpart being Ogden and Richards' gentler *meaning of meaning*.)

Yes, "Basic English" means English *cultural Bases*. Our opposition to "Basic" in no way means opposition to natural En-

glish ambitions to spread their *national* tongue among the peoples. It is the same with French, or Spanish, or any one of the thousands of beloved tongues. But we *do* oppose the subtle plan for world dominance through the so-called "Basic"—and an emasculated English at that!

Precisely because we so thoroughly hold Britain's cause (the cause of the United Nations) so closely to heart, we oppose any misguided attempt to 'scuttle' the *Atlantic Charter*, or the other noble egalitarian objectives which our capable Churchill has heretofore promulgated. *Esperanto* is the Linguistic Master-Key for the full functioning of that document. *Esperanto* is the requisite *concept of interlanguage for free and equal intercommunication* in the post-war world.

— The Editor

"BASIC" — AS A LINGUIST SEES IT

MARIO A. PEI, PH. D.

Professor Pei is of the Romance Language Department at Columbia University. His courses include the major languages of the world, and also Esperanto. His books, notably "Languages For War and Peace", are authoritative.

I oppose Basic English on the following grounds: 1. It is an unsatisfactory means of expression for the normal English speaker; 2. It is fundamentally misleading in its claims and methods; 3. It presents greater difficulty to the average foreign

learner than does ordinary English.

That Basic represents a restrictive process, in which we must learn to "get along on less and less", is proved by such far-fetched renditions as "small tree" for "bush" ("a bird in the

hand"); "to their Maker equal" for "created equal"; "true men" for "brave men"; "belief" for "devotion" (G e t t y s b u r g address); "pleasure" for "will" (Lord's Prayer). None of these terms conveys the original meaning.

The use of *stop*, *stretch*, *jump*, *rest* as "non-verbs", and the subsequent permission to add *-er* or *-ing* to them is typical of the way in which Basic operates. Why quibble a b o u t grammatical terms? Why get around the use of a real verb in "I am resting" by claiming that "*resting*" is an adjective? Why not admit *rests* and *rested*. and let us have the complete verb, which after all is a very simple thing in English? The full and complete use of *any* normal verb in English does not call for more than three or four separate forms (*hear*, *hears*, *hear*; *eat*, *eats*, *ate*, *eaten*); is it really necessary to use "have hearing of" or "take food", when practically every language in the world has a single word for these simple concepts?

Still more questionable is the formation of compounds such as *undertake* and *without*, which permits the authors to lay claim to a language of only 850 words while in reality they multiply words to the point where it would be almost as simple to use the "8000 in common use". *Undertake* is not the same as *take* *under*, and *without* is far from

out and *with* (why didn't the authors have the courage of their convictions, and negativize *with* by creating *unwith*?).

The extra sets of words allowed scientists, economists and other specialized categories are amusing; so only scientists speak of *kidneys*, or economists of *strikes*, *wholesale* and *budget*? And let us not forget the little heading entitled "Measurements. Numerals, Currency and Calendar", which is additional to the Basic list. Won't a Russian have to learn *pound* and *mile* and *five* and *sixteenth* and *dollar* and *Tuesday* and *September*? And won't the sum total of all these additional items carry us still farther away from the ideal "850" and closer to the deprecated "8000"?

And one cannot refrain from smiling when he hears of "50 international words used the world over and requiring no translation. such as *beer*, *cigarette*, etc." For the former, it is possible that the Frenchman, with his *bière*, the German, with his *Bier*, and the Italian, with his *birra*, may understand; but to the Russian beer is *pivo*, to the Spaniard *cerveza*, to the Portuguese *cerveja*, and a translation certainly is in order; and *cigarette* is *papirrosa* to the Russian and *maki-tabako* to the Jap.

But the basic objection to Basic is in connection with its international application. The French-

man finds it difficult to use *get down* and *get off*, but easy to say *descend*, or *dismount*, or *disembark*. As English is constituted at present, he has his choice of two locutions, one of which is close to his own mental outlook and speech-pattern. *Give up*, literally translated into Romance tongues, is meaning-less; but *abandon*, *desert*, *resign*, *surrender* are meaningful. The reason why English is relatively easy to foreigners is precisely the one given by your writer: English has

borrowed heavily from many sources. But Basic reduces the structure of English to that of a Germanic tongue pure and simple, and thereby alienates Romance, Slavic, Greek and other speakers. It may be true that foreigners can learn to read Basic English in a shorter time than it would take them to learn to read ordinary English. But how long will it take the foreigner, or even the English speaker, to learn to *express himself* in Basic?

Greetings from Central Office, Washington, D. C.

It affords me much pleasure to welcome G. Alan Connor, as Editor-Publisher of the "American Esperantist", official organ of the Esperanto Association of North America.

Mr. Connor first came to my notice while I was conversing with Mr. Samuel C. Eby, of the New York Times staff, several years President of the New York Esperanto Society, and one of the best known and beloved Esperantists of his time. He said: "Connor is a man in whom I have absolute faith—you can trust him all the way." This was said over a year before I met Mr. Connor. Knowing him and seeing him in action for several years, I feel confident that he will give us a truly Esperanto-Esperantist magazine.

He is personally, and favorably, known to the leading lights of the Esperanto world, having met them in his travels in Europe and South America.

He has the qualifications necessary for his work: education, ability, knowledge of Esperanto—and its BACKGROUND. And background is most essential. A person new to the Esperanto movement may be very enthusiastic, a good speaker, with a burning anxiety to "tell the world"—but without the right background knowledge, one is very apt to do much harm.

The principal object of the official organ is to provide news of Esperanto activities, and of EANA, and I heartily endorse Mr. Connor to handle the matter as it should be.

JOSEPH LEAHY, Gen. Sec'y EANA.

ESPERANTO

The True "Basic" Language

ERNEST G. DODGE

The recent revival of talk in newspapers about the so-called "Basic English" is liable to be misleading and confusing to some who do not clearly realize what Professor Ogden's skeletonized extract from the English language (850 frequently used words) both is and is not. Basic English, in fact, is practically "third reader English." That is, it is correct and understandable English so far as it goes; but it does not go very far. And so, like the English as spoken and read by school children, it may have a useful niche in the general scheme of things. A foreigner who sets himself to the difficult task of learning English may be electing a wise course if he learns the 850 "basic" words first—though he will be learning to say some things in the awkward way. For he cannot say, "I am afraid," but only "I have fear."

But as for those who suggest Basic English as any sort of a solution of the world language problem, they are covering up thereby (though perhaps unconsciously) a far more reaching purpose, which is really a linguistic imperialism, a plan or hope to impose English, in all its fullness and all its irregularities of spelling and idiom, on the rest of the world as a "master language." Against this form of

imperialism or assertion of national superiority it is as legitimate for every liberal minded person to protest as against the German's boast that he belongs to a "master race." For let there be no mistake about this: when one has learned to use the basic vocabulary of 850 words he will simply find himself *well started* on the task of trying to learn the rest of English. If the Anglo-American peoples propose to imitate our Hitlerite enemies and set themselves up as the real "herrenvolk" in place of those who now vaunt that name under the swastika, then they may as well be logical about it and try to impose their own English language — saturated through and through with the life history and thought patterns of their own nationalities — on the rest of the world as the speech of a master race.

But since such is not our purpose, it behooves the American people to give far more attention than they ever have done to the merits of a language, already well tested in international use, which is non-national and neutral in its atmosphere of associations, being as much the mental and spiritual property of the Swede, the Finn, the Serb. or the Greek in small countries

as of the people in any or all of the larger nations.

Esperanto, because so largely based on roots of Latin derivation, is sometimes called "the Latin of the common people." In that sense one might call it "basic Latin," or better, basic Romance. But it would fit the picture more accurately to call it "basic" language, as a simplified quintessence of the languages of the whole world. For although the majority of its roots are ultimately derived from a Latinic source, only those are used which long ago found their way into international usage; and because of its agglutinate character has been readily accepted by the Oriental peoples.

But while Esperanto may look something like Spanish, and may sound like Italian, and while it reminds one of English in respect to its complete absence of absurd artificial gender, it is variously estimated to have gotten rid of from 75% to 90% of the difficulty

of any one of those tongues by two particular devices which illustrate the genius of its inventor. Its grammatical scheme contains neither complicated declensions, long conjugations, nor irregular verbs. In fact, when one has learned six endings for verbs and six stem-endings for participals, he has the entire verbal system in a nutshell. And then the free use of about thirty-five suffixes and prefixes en-

ables one to build up, in an easy and accurate manner, thousands upon thousands of words to express exact shades of meaning, all on the basis of a limited number of root words committed to memory.

For it must be emphasized that Esperanto, utterly unlike the 850 word Basic English, is not a limited creation for limited uses, but a full blown language, able to hold its head high in any society, and adequate for serving the purposes of history, biography, science, religion, philosophy, diplomacy, and elite literature, as well as the simpler needs of tourism and commercial correspondence. People in America are too generally unaware of the fact that Esperanto has produced a varied literature (in part translated, in part original,) of some ten thousand books; that Dante's *Inferno*, when translated into it preserved in beautiful fashion the original difficult system of interlocking triple rhymes; that the complete Bible appeared in 1926 in a translation of such merit that, for one who does not know the original Hebrew or Greek, a reading of the Esperanto Bible is considered the best substitute for original sources; that the League of Nations and the International Labor Office passed resolutions favorable to Esperanto; or that the Universal Telegraphic Union pronounced it a "clear language"

and made it the only language (save Latin) whose use in telegrams must be allowed in all corners of the world.

Now if we may turn back for a moment to "Basic English," one must not be carried away with the thought of an easiness which does not exist. Merely to memorize 850 words may not appear so difficult. But to know how to *use* the words, that is quite another matter. English, as the most analytical and most idiomatic of western tongues, is almost a sister to the Chinese in one respect, — the vast abundance of expressions in which the individual words have no power in themselves to carry over the desired idea. It is the *idiom*, the conventionalized assemblage of several words, which is the real unit of discourse and which must be separately learned.

For example, let us notice the expression, "Such conduct is hard to put up with." We do indeed know what that means, but only because long familiarity with the whole expression. The indi-

vidual words tell us nothing. In fact, they seem to say that the conduct is "difficult to place upward together," which is pure nonsense. That example is only one among thousands. On a paper before me while I write I see seven sentences, each containing the two words, "make up." Yet the seven are so different in their meanings that no one of them could be guessed by a previous acquaintance with the six others.

Here, then, we have some of the reasons why Esperantists so deeply feel that every attempt, no matter whether open or sugar-coated, to promote English as the mutual mode of communication to be accepted by all nations and peoples, is both the *hard* way and the *imperialistic* way to attack the international language problem in this world which, though ever more closely knit together, is nevertheless made up of a hundred units ever more jealous in their local pride for their indigenous cultures.

Esperanto can do the work. And Esperanto happily avoids the objections.

NOTICE TO MEMBERS & SUBSCRIBERS

All memberships and subscriptions, on record up to February 1, 1944, will be extended two months, because of recent temporary suspension of "American Esperantist" publication.

JOSEPH LEAHY, Sec'y EANA

BASIC ENGLISH DIES A-BORNING

Far down at the foot of *the obituary page* of the New York Herald Tribune, Sunday, March 26, 1944, rests a very significant little article. It was printed in only one edition of the Herald Tribune, and in no other paper to our knowledge. But there it is, between the *deaths* and the *public notices*. We lean to the *death theory* since the page carries a full complement of *obituaries*.

EXILES REJECT BASIC ENGLISH

LONDON, March 25. — Adoption of basic English as an international auxiliary language will not be recommended by a commission established by the exiled governments at London, Professor Alf Sommerfelt, a Norwegian language expert, said today in the Norwegian paper "Norsk Tidend," published at London.

We are indebted to the well-known Esperantist physician in New York City, Dr. H. Harris, for this *obituary*. In our opinion "Basic" is not just *base sick* (sic!), but definitely *dead*.

E. Malmgren, Vice-President of I. E. L. and Head of our Propaganda Office in Stockholm, Sweden, sent the following brief report through *Sino Mabelle L. Davis*: "In Sweden we do our best, though the circumstances are not favorable. In June we had our yearly congress of the Swedish Federation. After the congress the Swedish Esperanto Institute arranged a Summer University during one week in Lund and Malmo. 112 persons attended the lectures,

George J. Falgier, long active in the most practical kind of Esperanto promotion, arranged an effective interlanguage exhibit in the St. Louis Public Library. A splendid interview by a feature writer of the *St. Louis Globe-Democrat*, with illustration and translations in Esperanto text, was printed January 19, 1944. Sano Falgier is now a radio instructor at Scott Field, but always makes time for Esperanto promotion. We all should follow his admirable example.

ESPERANTO MOVEMENT IN CHINA

THE VERY REVEREND DR. JOHN B. KAO

The Esperanto Movement in China was started in 1919 by a group of professors and students of the National University of Peking. Everything originating in this University has a nationwide repercussion. So the Esperanto Movement had a very good start. The first complete grammar of Esperanto in Chinese — and Esperanto Reader — were written by a professor of this University. The idea of the international language spread rapidly to other parts of the country. A few years later, Esperanto associations and clubs were founded in many of the larger cities; particularly worthy of mention was the Esperanto Association of Shanghai which became the real centre of the Esperanto movement in China. This Association, founded in 1922, has contributed very much to the spread of Esperanto throughout the country. Besides serving as a center for the Esperantists, it undertook the following activities:

1. Publication of a fortnightly magazine with the title "VERDA LUMO" (Green Light), in Chinese and Esperanto.

2. Operation of an Esperanto Book Shop — to furnish grammars, dictionaries and other Esperanto books. In a period of 20 years, this Book Shop has sold more than 350,000 Esperanto Grammars, and a good

number of other books in Esperanto or about Esperanto.

3. Esperanto Course by Correspondence — conducted by a group of 25 experienced Chinese Esperantists. This course has taught a large part of the Esperantists in China.

Slowly Esperanto attracted the attention of the educators of China. In 1926, the National Educational Conference passed a resolution to introduce Esperanto into all the Normal Schools of the country in preparation for introducing Esperanto later on into all other schools. As a result of this resolution — in order to provide Esperanto teachers for the Normal Schools, the Esperanto Institute was founded in Canton City, Kwantung Province. This Institute has conducted several classes of Esperanto by the Cseh method, with good results. But, unfortunately, the political fluctuations have interrupted the work of the Esperanto Institute in Canton.

Meanwhile, the Esperanto Movement was growing slowly in other large cities. In different parts of China, Esperanto Clubs were formed, classes to teach Esperanto were started, several small publications in Esperanto or in Chinese about Esperanto appeared.

Up to the outbreak of the war in 1937, the Esperanto Movement

was very much alive in the large cities of China.

Among the Chinese Esperantists there are several well-known writers among whom is Dr. Won Ken who wrote, in 1934, his famous book on "THE PROBLEM OF CHINA AND ITS SOLUTION", considered one of the best books about China of the present century. Dr. Won, as an Esperantist, is well-known in China and abroad. There are also some 15 writers, novelists and educators who are experienced Esperantists or sympathizers.

The present development of the Esperanto Movement in China is handicapped by the war — but it is still alive. From the very beginning of the Japanese invasion the Esperantists started to publish a magazine in Esperanto entitled "VOĈOJ EL ORIENTO". The Chinese title was written by Mr. Lin Sen, the President of the Chinese Republic, and shows just how much importance is attached to this effort. This magazine was published fortnightly with good and interesting articles about the war situation in China. Unfortunately, this paper was stopped a short time before the Pearl Harbor attack. Now the only Esperanto magazine published in China is "HEROLDO DE ĈINIO", at first also a fortnightly publication, but now issued monthly. While its paper is of inferior quality nothing is taken away from the quality of

the articles in this otherwise excellent Esperanto publication.

Despite the handicaps of the war, in 1937 it was decided to undertake the preparation and publication of a Chinese anthology in Esperanto. In 1939 the first volume of this enterprise appeared. It contains the most popular writings of a famous modern novelist, known as Lu Sin. The other volumes are in preparation. In the past three years several little booklets, or pamphlets, in Esperanto were published in Chungking. Namely "Ĉinio Batalos Ĝisfine", "La Nova Vivo". All these publications are destined to make the cause of China better understood to our friends abroad.

In general, the Chinese public considers Esperanto with sympathy, inasmuch as everyone of the Chinese intellectuals understands the importance and the necessity of an international language. The Chinese public also accepts Esperanto as the only feasible international language.

Of course, there is no Chinese element in Esperanto, but relatively it is much easier than any other European or Asiatic language. Six months are enough for a Chinese of general culture to learn Esperanto well, but three or four years are needed to learn English, French or German. And in its structure Esperanto is similar to the Chinese language because of its agglutinative

construction in which the roots and affixes join without changing their individual forms

Esperanto appeals to the Chinese especially for the following reasons:

a) The inner idea of the Esperanto Movement for world peace and cooperation touches the hearts of the Chinese, who by nature and by long historical tradition, and by national philosophy, are a peace loving people. Everything which promotes peace, interests the Chinese people — so Esperanto with its inner ideal for peace for all humanity appeals to the Chinese as one of the things to be cherished by all.

b) Esperanto, as a constructed language, is entirely above all national quarrels and interest. It is free from Imperialistic greed, and it is neutral to all the nations of the world. As a neutral language for international business, Esperanto appeals very much to the Chinese who have suffered a great deal from foreign Imperialists for a hundred years. The neutrality of Esperanto not only appeals to the Chinese, but also to all the peoples of the

world, for the fear of Imperialism or predominance of one nation above other nations, is too natural and inherent in the hearts of all peoples. Therefore, friends of the international language should keep this point in mind.

In conclusion — I must say that the Esperanto Movement in China started much later than in Europe, and, therefore, it is not comparable with the Movement in those countries where Esperanto was flourishing until the present war broke out. But, the Esperanto Movement in China has made steady progress in 25 years, and, today Esperanto is known to the cultural and intellectual classes of China. Moreover, the Esperanto Movement in China is considered one of the best in Asia, and I am sure that when the present global conflict ends, Esperanto will have a great future ahead — not only in China, but also throughout the entire world. Therefore, let us work, all together for the wider spread and universal use of Esperanto in the world, and thus our efforts will contribute to a better understanding of the East and West.

Jessie Scott, fervora samideanino de Klevlando, Ohio, sendis poemon pri la burĝonanta printempo. Tio atentigas nin pri la valoro de poezia verkado por tutlerni nian belan lingvon. Ni konsilas ĉiujn faru same.

The *Esperanto-Rondo Amika*, Boston, Mass., gave a dinner in honor of *Miss Roan Orloff*, Vice-President of EANA, on April 13th, at the home of Mr. and Mrs. Dewolfe in Malden, Massachusetts.

ITEMS FROM THE CENTRAL OFFICE

The Central Office, of EANA has had the same address since 1938—1410 H St., N. W., Washington 5, D. C. Yet in the past few months, mail intended for the EANA has been sent to different addresses, in Washington and other cities, resulting in long vexatious delays—and losses.

* * *

Professor Edwin L. Clarke announces an Esperanto Class in Rollins College, Winter Park, Florida. He says: "Yes, the course carries credit, just like any other College Course."

* * *

It is always a great pleasure to welcome back to the EANA oldtime members of the early days. This time we welcome most fervently, John M. Clifford—one of the leaders of the Pittsburgh delegation to Chataqua, N. Y., at the first Congress of EANA. He is now connected with the Oregon State University, in Corvallis, Oregon. Welcome John.

* * *

Mrs. D. Boardman Fuller, Framingham, Mass., has been a consistent worker for Esperanto for many years. She had an exhibit in the Framingham Centre Library: two large glass cases filled with Esperanto Text books. Bible, large framed picture of Dr. Zamenhof, books of travel drama. Seals, Red Cross Keys. etc.

Miss Mattie Wadsworth, Hallowell, Maine, after a long illness, passed away Dec. 19th, 1943. aged 81. She had been an ardent supporter of the Esperanto movement since 1907. She was one of the early *diplomitoj* of EANA. Her diploma was dated March 8, 1910, signed by Edwin C. Reed and Ivy Kellerman. Her family have the sympathy of all Esperantists.

* * *

BOOK BEQUEST. Some time ago, Miss Wadsworth (above) indicated her desire that her Esperanto Literature be given to some library where it would be of use. Her sister, Miss Rose Wadsworth, asked the Central Office for suggestions as to its disposal. We knew of no better place than the Circulating Library of EANA and now our Library has been enriched by several score of Esperanto Books, for all of which the officials of EANA are sincerely thankful.

* * *

Johano Williamson, 12 Bryson Road, Edinburgh 11, Midlothian, Scotland, is a bright new Esperantist 15 years old, who writes to ask for letters in Esperanto from American boys and girls about his age. Won't some of our young members respond? Ye Editor certifies to Johano's Esperanto excellence and affiliations. He is active member of the *Edinburga Esperanto-Societo*.

SHOULD LANGUAGE TEACHERS OPPOSE ESPERANTO?

When the radio networks developed their news broadcasts, there were prophets of disaster who predicted that this was the death of the daily press. They were mistaken. The circulation of newspapers has not decreased but increased because news heard over the radio makes a good many listeners desirous of obtaining the more detailed information which is available in the papers.

When the "Readers Digest" and other reprint magazines became popular, pessimists predicted a rapid decline of the magazine press. The opposite has been true. More people buy magazines now than at any time before, and most magazines like being "digested" because it is good publicity and secures extra readers.

When Esperanto began to make headway on the international scene, some language teachers opposed it because they believed that people would discontinue learning languages when an easy-to-learn international auxiliary language would be available. Some over-zealous Esperantists confirmed them in that opinion. In reality, when you look around in the Esperanto movement, you will find that there are many more linguists among the Esperantists than in

almost any other group of persons. Not only is Esperanto a good basis for the study of other languages, as a large-scale school experiment in Great Britain has proved, but it also gives those who learn and use it a mighty stimulus for international activities and a more profound interest in other countries, so that many Esperantists start learning Spanish, Russian, Chinese or other languages. They know of course, and so do all language teachers, that it is impossible to learn all important languages and that learning one or two or three of them is not a solution for the problem of an international auxiliary language.

Those who have a special love for French culture, or our Spanish speaking good neighbors or Russian literature will not lose their interest in the languages of those nations when they become Esperantists. A nation's language is the key to a nation's soul and heart. Esperanto is meant to be a key to international relations, an *interlanguage* which will not kill or eclipse the national languages but serve as a bridge between them. As a "digest" draws attention to the magazines from which it reprints, so the "digest language" Esperanto will not weaken but strengthen interest in the world's many tongues.

— W. S.

UNANIME...

Tiu telegramo donis al mi tre malfacilan taskon. Speciale dum la milito estas multaj malfacilaĵoj. Pri tempo... pri mono... pri materialo... Metaloj, papero, pli alta kosto, ktp, ktp... Supersignitaj presliteroj estas faritaj de metalo — kaj — kaj — ve estas mi! Sed mi havas la plej gravan detalaĵon por la redaktado kaj eldonado de la gazeto — *unanimeco*. Dankon, sinceran dankon al la Estra Komitato, kaj ankaŭ al la granda esperantistaro kiuj fidis en mia kapablo por redakti nian gazeton. Mi esperas daŭre meriti vian fidon. Mi faros laŭ la eblecoj.

ANTAŬAJ REDAKTISTOJ...

En pasintaj jaroj redaktis multaj kuraĝaj kaj tre bonaj redaktistoj por *Amerika Esperantisto*. La du lastaj antaŭ ol mi ekprenis la laboron, pro siaj bonegaj laboroj, donas al mi tre altan ekzemplon por sekvi. S-ino Mabelle Davis tiel bone kaj sindoneme laboregis por levi la kvaliton kaj aspekton de la gazeto. Ni ŝuldas multon al ŝi. Kaj S-ro Joseph Leahy tiel mirinde savis la aferon en pasintaj jaroj. Tute senzorge me pri liaj kapitalo, sano, tempo, aŭ aliaj propraj interesoj, li faris la miraklojn kiuj konservis la organizon. Kiel la Roko Gibraltaro li portis tre pezan ŝar-

ĝon dum multaj jaroj. Oni iam diris pri li: "li ĉiam havas la piedojn sur la tero kaj pensas siajn proprajn pensojn, krome nek flatado nek minacado povas ŝanceligi lin."

Mi petas ke ĉiuj membroj forte subtenu nin — sendu artikolojn, ne forgesantaj pri la novaĵo pri grupoj. Varbu, varbu, varbu, por abonoj kaj kotizoj. *Unanime* ni povos atingi la venkon!

MIAJ KUNREDAKTISTOJ...

Mallonge nun. Ni, la redaktistaro, prezentos nin per laboroj kaj artikoloj. Mi elektis jene por la komenco: D-ro W. Solzbacher, vaste konata en Esperantolando kiel sperta redaktisto de Esperanto-gazetoj en Eŭropo. Kiel bonŝance por ni ke li tiel sindoneme donas tiom multe el liaj multokupitaj tagoj! Kaj S-ro Leahy, Ĝenerala Sekretario, kiu pro sperto kaj ofico multe donacas al la afero. Mia edzino, Doris Tappan Connor, kiu estas grava verkisto, instruisto, kaj paroladisto en sia propra rajto. Kaj S-ino Pauline Knight, relative nova Esperantistino, sed jam nun unu el la plej aktivaj kaj praktikaj Esperantistoj en Usono. Aliaj multe helpas al la redaktistaro: Pastro Johano B. Kao. Ernest G. Dodge, Profesoro Mario A. Pei. Dr. H. Harris, ktp, ktp. *Ek al la laboro.*

The Esperanto Association of North America

EXECUTIVE COMMITTEE

Dr. Cecil Stockard, President Joseph Leahy, Gen. Sec'y, Armin F. Doneis, Member

---

LETERO DE LA PREZIDANTO

After an unavoidable delay we begin another volume of *Amerika Esperantisto*. Last year we started in a new dress and a new home. Mrs. Davis made us proud of our magazine. In its new dress it attracted an increasing number of subscribers, including many Public and University Libraries. Now conditions over which the Estrá Komitato had no control have made it seem advisable to make another change. Our new editor, G. Alan Connor of New York City, is well known in Esperanto circles as an ardent worker for *la afero*. He has organized several *karavanoj*, in years gone by, to visit International Esperanto Congresses in Europe. Also he has visited Brazil and is well known among the Esperantists of South America, and at the present time is doing splendid work among the Latin Americans of New York City.

Below is a statement by Mr. Connor which assures all our members that *Amerika Esperantisto* will not be used to support anyone or anything except Esperanto. It is felt that such an agreement of purpose and promise of cooperation will be useful in facilitating the work of E. A. N. A.

Let me urge each and every Esperantist in North America to support E. A. N. A., its Executive Committee and its official organ, *Amerika Esperantisto*, its editor and his co-workers, to the fullest extent of his ability.

CECIL STOCKARD

NEK POR NEK KONTRAU IU AU IO FROM ESPERANTO

The purpose and policy of "American Esperantist" shall be to promote Esperanto, and in everything else strict neutrality shall be observed.

As the official organ of the Esperanto Association of North America, the "American Esperantist" shall be guided by the statement of objects in the Certificate of Incorporation of E. A. N. A., viz., "The particular business and objects of the said association shall be the furtherance of the study and use of Esperanto, the International Auxiliary Language."

(Signed) G. ALAN CONNOR

AVENTUROJ EN LA MILITO KUN KAJ SEN LA VERDA STELO

W. SOLZBACHER

“Se ili pafas, tenu vian kapon sub la akvo!” Kun tiu lasta konsilo mia franca amiko adiaŭis min. Li estis sukcesa agento de tiu “subtera fervojo”, kiu helpis personojn, kies vivo estis en danĝero, atingi la neokupitan parton de Francujo.

Mi naĝis bone. La germanaj patroloj ne pafis, ĉar ili feliĉe ne vidis min. Elirinte el la rivero Cher mi estis ekster danĝero, almenaŭ relative. Mi preskaŭ petole salutis la kamparanojn survoje. La unua domo, kiun mi vidis enirante vilaĝon, estis lernejo, kaj ĝi ankoraŭ portis, malgraŭ la ordonoj de la Vichy-registaro, la surskribon “Libereco, Egaleco, Frateco”. Kun preskaŭ religia fervoro mi murmuris tiujn vortojn post la monatoj travivitaj sub la tiraneco de la Hitleraj mondkonkerantoj.

Du tagojn poste mi retrovis mian edzinon kaj miajn infanojn kaj havis provizoran, sed ne tute sendanĝeran, havenon. Mi komencis skribi leterojn al tiu sola libera lando, kiu estis facile atingebla de la malfeliĉa Francujo de 1940: Svisujo. Unu letero iris al Universala Esperanto Asocio, Palais Wilson, Ĝenevo. Mi skribis en franca lingvo kaj en tre singardema stilo, ĉar mi timis la riskojn de la cenzuro.

Post unu semajno, respondo venis en Esperanto. Samideano Hans Jakob skribis, ke samtempe li sendas kvincent frankojn el la modesta kapitalo de Esperantista Interhelpo por nia vojaĝo al Lisbono (Lisboa) kaj ke li deziras al ni feliĉan vojaĝon. La letero ankaŭ enhavis multajn novaĵojn, bonajn kaj malbonajn, pri samideanoj diverslandaj: A, B kaj C mortintaj aŭ mortigitaj, L kaj M en malliberejo aŭ koncentrejo, R kaj S malaperintaj, T kaj U internitaj en Suda Francujo. La unuaj novaĵoj pri la familio Zamenhof estis ĵus alvenintaj en Ĝenevo, kaj laboro komencis por sendi manĝaĵojn kaj helpi F-inon Lydia Zamenhof foriri de Polujo kaj atingi tiun fabelan paradizon trans la oceano, kiu nomiĝas Ameriko, kaj pri kiu miloj da mizeruloj kaj persekutatoj revis en la infero de la eŭropa milito.

En tiu momento mi ankoraŭ ne sciis, kiom da malfacilaĵoj ankoraŭ atendis min kaj mian familion kaj ke mi restos ankoraŭ tutan jaron en la danĝera nebulo de vagabunda vivo, kiu povis finiĝi iun momenton per katastrofo aŭ per savo. La katastrofo ŝajnis preskaŭ ĉiam havi la pli grandan ŝancon, sed fine nia bona stelo estis pli forta ol la dia-

bloj de la milito kaj la ruzoj de la Gestapo.

Kiel foriri el Francujo sen paperoj aŭ kun nesufiĉaj paperoj? Mi aŭdis, ke svisa agentejo organizis aŭtobusajn vojaĝojn de Ĝenevo al Barcelono, kaj ŝajnis ke la aŭtobusoj pasus ne malproksime de la loko kie ni estis. Mi longe korespondadis pri la afero kun Hans Jakob, kaj li traktis kun la agentejo. Esperanto estis bela ilo por eviti la danĝerojn de la cenzuro. Esperanto, kun ĝia genia sistemo de prefiksoj kaj sufiksoj ebligas aludojn tiel delikatajn ke cenzuristo, eĉ se li scias Esperanton, ne facile eltrovas la kaŝitan sencon. En mia izolita situacio, Esperanto ankaŭ malfermis al mi fenestron al la libera mondo.

Unu tagon venis intereseĝa informo: Svisa firmo intencis organizi servon de malgrandaj ŝipoj, kiuj irus de la sudfranca haveno Sete rekte al Lisbono, vojaĝante ĉirkaŭ la hispana duoninsulo. Du tagojn poste mi diskutis la aferon kun mia amiko John. John estis angla soldato. kiu en junio, 1940, subite troviĝis malantaŭ la germanaj linioj. Francaj kamparanoj kaŝis lin kaj donis al li civilajn vestojn, kaj post kelkaj malfacilaj monatoj li sukcesis, simile kiel mi, atingi la "liberan" parton de Francujo. Li serĉis iun manieron por iri al Gibraltaro. Do li irus al Sete kaj vidus kiel la mistera ŝiplinio funkcius. Nova letero el Ĝenevo

informis min baldaŭ ke "nesupereblaj malfacilaĵoj" mortigis la projektan de la ŝiplinio. Kaj amiko de John skribis al mi ke lia unua klopodo malsukcesis, sed ke li preparas duan, per alia metodo.

Venis ankaŭ leteroj el Ĝenevo pri Esperantistoj, kiuj troviĝis mizere kaj malsate en francaj internejoj, ekzemple la kataluna samideano Jaume Grau Casas, poeto, organizinto de la Internaciaj Esperantistaj Florludoj kaj kompilinto de la admirinda "Kataluna Antologio", kaj la Viena Esperantista verkisto kaj tradukisto Bernhard Selzer (nun en Usono). Mia edzino kaj mi helpis sendi kaj sendigi al ili pakaĵojn kun manĝaĵoj, speciale pano, kaj mia edzino almozpetis nutraĵmarkojn por tio, de najbaroj. Mi ankaŭ donis utilajn konsilojn por la vojaĝo de Hans Jakob, direktoro de UEA kaj Esperantista Interhelpo, al Francujo, kie li vizitis kaj organizis pluan helpon al internitaj samideanoj.

Kiel mi ĝojis aŭdi ke en Lyon okazis sukcesa Esperantista kunveno okaze de la Foiro kaj ke alvoko farita favore al Esperantistaj militviktimoj ne nur rezultigis kolekton de mono, sed ankaŭ de nutraĵmarkoj, nun pli valoraj ol mono en multaj landoj. Mi ne povis ĉeesti tiun kunvenon, sed mi ĉeestis kelkajn Esperanto-kunvenojn en Marseille kaj renkontis multajn gesamideanojn.

(al paĝo 22)

“HEROLDO DE ĈINIO”

La nuna mondmilito, kaŭzata de la imperialisma ambicio unue de la Japanaj militistoj kaj poste de la Nazi-faŝistoj, ne nur detruis sennombrajn urbojn kaj urbetojn kun iliaj belaj monumentoj, temploj, muzeoj, kaj kulturaj centroj en la militafliktitaj landoj kiel Ĉinujo kaj Eŭropo, sed ankaŭ ĉesigis aŭ malhelpis ĉiujnpacajn movadojn de la homa kulturo, kiel nian movadon de la universala lingvo Esperanto.

Nia movado floris en Eŭropo antaŭ la milito, kaj ĝi progresis ankaŭ en Ĉinujo. Sed ve! la milito eksplodis. La perforto regas. La imperialistaj krimuloj ne amas la organizojn, kiuj celas al la paco kaj fratiĝo de la homaro, ĉar ili ne amas la pacon sed volas konkeri kaj slavigi aliajn popolojn. Sekve sub la piedpremo de la militfieraj barbaroj, la Esperanto movado suferas: multaj adeptoj estis mortigitaj, aliaj disigitaj, kelkdekoj da gazetoj en aŭ pri Esperanto malaperis, la organizoj disiĝis, en diversaj malfeliĉaj landoj de Eŭropo.

La movado sammaniere suferis en Ĉinujo pro la Japana invado. La Esperanto societoj disiĝis, la agadoj haltis, la gazetoj malaperis en la teritorio okupata de la invadantoj.

Tamen niaj ĉinaj samideanoj, klopodadis, malgraŭ ĉiuj malfacilaĵoj depost la komenco de la

milito, ne nur savi la movadon el la kompleta pereco, sed ankaŭ plivigliĝi ĝin en la Libera Ĉinujo. Fakte, ili publikigis librojn kaj propagandilojn en aŭ pri Esperanto, kaj ili fondis novajn gazetojn en Esperanto, por uzi nian karan kaj belan lingvon kiel efikan instrumenton por la defendo de la justeco kaj homa digno kaj libero. La precipaj el tiuj gazetoj estas jenaj: “Voĉoj el Oriento”, duonmonata, kun ĉina titolo skribita de la Prezidanto de la Ĉina Respubliko, S-ro Lin-Sen. kiu mortis en Septembro de la pasinta jaro. La aŭtografo de la Prezidanto por tiu gazeto montras ke oni multestimas la valoron de Esperanto je la servo de la nacia defendo kontraŭ imperialista atako. Kaj “Orienta Kuriero”, monata eldonaĵo. Tiuj du gazetoj publikigis en Hongkong. sed pro la grava ŝanĝo de la politika situacio en la Oriento, ili ambaŭ devis ĉesiĝi en 1941.

Hodiaŭ la nunsola Esperanta gazeto en Ĉinujo estas “Heroldo de Ĉinio”. Ĝi ekaperis en 1939 en Chungking, la milittempa ĉefurbo de Ĉinujo. Unue ĝi estis duonmonata, sed monata depost 1942. Ĝia papero ne estas bonkvalita pro la militaj kondiĉoj kaj malfacilaĵoj. Sed ĝia enhavo estas tre interesa kaj ĝiaj artikoloj bone verkitaĵoj. Oni povas elĉerpi multajn valorajn aktualajn informojn pri la vivo kaj batalo

de la milittempa Ĉinujo. Ĝi estas ilustrata per multaj belaj lignogravuroj.

La samideanoj, kiuj direktas tiun gazeton, faras heroan klopodon, ĉar la kosto de la taga vivo nun estas terure alta en Ĉinujo; la papero mankas, la poŝta komunikado ne estas facila, precipe al fremdlandoj. Oni nur povas sendi la gazeton al la fremdaj landoj en la leterformo kaj per aerpoŝto trans la altaj montoj de la Himalaja, Kelkaj monatoj estas necesaj por la transporto de la gazeto el Chungking al Usono. La sendkosto de unu ekzemplero estas pli ol dek ĉinaj dolaroj. Spite de ĉiuj malfacilaĵoj, la samideanoj en Chungking klopodas daŭrigi la eldonon de la gazeto, ĉar ĝi simbolas la vivon de nia movado en Ĉinujo. Mi esperas ke niaj samideanoj en Usono komprenu la gravecon de la movado en Ĉinujo kaj montru simpatian al la ĉinaj samideanoj. subtenante tiun gazeton per abono aŭ libervola donaco. La adreso de "Heroldo de Ĉinio" estas jena:

P. O. Box 175, Chungking, China.

Pastro Johano Baptisto Kao
la 30-an de Marto, 1944
Nov-Jorko

KVAZAŬ EN IZOLITA INSULO

—
"Heroldo de Ĉinio"
P. O. Box No. 175
Chungking, China
Junio 30, 1943

Estimata S-ano Redaktoro:

Ni ĉinaj esperantistoj kvazaŭ vivas en izolita insulo informigante pri nenio de la vasta mondo esperanta. Tamen ni obstine kulturas nian verdan kampon kaj senlace laboras per nia lingvo por nia komuna tasko kontraŭ la barbarisma faŝismo. Malforta estas nia forto, sed fera estas nia volo por la vero. Ni forte esperas ke niaj eksterlandaj samideanoj ne forgesu siajn samlingvanojn en Ĉinio, kaj ke vi sendu al ili de tempo al tempo leteron, eldonaĵon en Esperanto, kiuj tre necesas por ili, ĝuste kiel municioj por armeo en milito. . . .

Esperante ricevi viajn leteron kaj gazeton kaj kun ĉiuj bondeziroj kaj antiinvadaj salutoj ni restas

Sincere via
HEROLD DE ĈINIO
per SANIO

Pesimisto kaj Optimisto estas du muŝoj. Ili ambaŭ falis en glason da lakto. Pesimisto nenion faris por savi sin, kaj dronis. Optimisto naĝadis — kaj naĝadis — ĝis la batado de ĝiaj kruroj faris bulon da butero. Li sidiĝis sur la butero, sekiĝis kaj forflugis.

ESPERANTISTOJ EN KAJ EKSTER LA ARMEO

Leŭtenanto Charles E. Simon, antaŭa Vic-Prezidanto de EANA, kaj pactempa loĝanto de Klevelando, raportas pri la vikleco de Esperanto-agado en Britujo. Li vizitadis inter la societoj kaj organizoj precipe en la ĉirkaŭaĵo de Londono. Leŭt. Simon jam faris paroladojn antaŭ la ĉefaj kluboj en Londono, Birminhamo, k. t. p.

* * *

D-ro Félix Martí Ibáñez, mondvaste konata inter la hispanlingvanoj kiuj laboras por la plena liberigo de Hispanujo, estas granda amiko de Esperanto. Li verkis fervoran artikolon en "*España Libre*", la ĵurnalo de la Societades Hispanas Confederadas de los Estados Unidos de America, pri Esperanto kaj la nova hispana grupo, *Esperantistas Hispánicos de Nueva York*. Lastatempe tiu grupo sub la direktado de *Floreal Conchado*, celebris grandan Feston kaj Dancon, en Nov-Jorko la 27an de Februaro.

* * *

Kaporalo Davido Jagerman, fervora propagandisto de Esperanto inter siaj kunsoldatoj, nun troviĝas ie en Nord-Afriko.

* * *

Floreal Conchado, estro de la Esperantistoj Hispanaj de Nov-Jorko, raportas plian subtenon por Esperanto de D-ro Martí Ibáñez. Gratulante la societon pro la bonega Esperanto-Festo, D-ro Ibáñez skribis ke la sukceso

de la Festo antaŭsignas bonan progresadon por Esperanto en Usono. Kaj, "Mi ankaŭ promesas al vi, ke mi daŭrigos mian helpon kun entuziasmo kaj simpatio al la idealo de Esperantismo."

★ ★ ★

S-ro Fritz Uhlig, de Bruklino. Nov-Jorko, verkis bonegan artikolon pri Esperanto en "*Solidarity*", oficiala organo de la Workmen's Benefit Fund de Usono. Krom la informo pri Esperanto li sciigis pri diversaj Delegitoj kiuj provizos instruadon de Esperanto.

* * *

Rachel E. Edwards, Urbana. Illinois, raportas pri vespero de internacia lingvo, je la 5-a de Marto, ĉe kunveno de la Baha organizo. Si donis duon-horan paroladon pri Esperanto, kaj diversaj ĉeestantoj esprimis la deziron por lerni la interlingvon.

SPECIAL OFFER

For a limited time, to introduce the new
"American Esperantist"

with augmented Editorial Staff and vital news about language and interlanguage from every corner of the globe. *For each new subscription (or renewal now); a copy of the model Esperanto booklet: "Esperantismo" by I. Gomes Braga* (Printed in Brazil)

FREE AND POSTPAID TO YOU

We make this offer to encourage new readers to secure all important current numbers of "A. E."

Send \$1 for each subscription, ask for the booklet "Esperantismo."
(With EANA membership — \$2)

THE AMERICAN ESPERANTIST
114 WEST 16TH STREET
NEW YORK, 11, N. Y.

LINGVUMADO DE E. LANTI

Ĉu Esperanto estas belsona? Iafaĵe oni demandas nin. Antaŭ multaj jaroj, mi mem estus tre embarasata, por respondi sincere tiun demandon. En la komenco de mia Esperantista vivo ja sieĝis min naŭza sento, kiam mi aŭdis la sonon *ĉu*.

Klarigcele mi diru, ke en la regiono, kie mi naskiĝis kaj vivis ĝis mia dek-oka jaro, la kamparanoj diras: “*ĉu!...ĉu!...*”, kiam ili forpelas porkojn. Tial, komence, Esperanto ŝajnis al mi nelerninda lingvaĉo porkpensiga. Kaj tiam, por daŭrigi la lernadon, necesis, ke mia racio forte bremsu mian malsimpaton al la *ĉu*-a Zamenhofaĵo.

Kelkaj jaroj forpasis, dum kiuj mi ne tute sukcesis liberiĝi je mia malesperantemo. Nu, en 1921, mi havis la okazon, en Dresdono, Germanujo, konatiĝi kun juna fraŭlino, kiu preskaŭ manie uzadis la konjunkcion *ĉu*. Kiam, ekzemple, mi diris: “Estas al mi tre agrable promeni kun vi...”, tiam ŝi respondis: “Ĉu...?” Kaj tiel same ĉe la fino de multaj el miaj paroloj.

Unuafoje mi ricevis la impreson, ke ŝi volis forpeli min, kiel porkon. Sed, rigardante en ŝiajn okulojn, mi tuj konvinkiĝis pri mia eraro. Baldaŭ mi ne plu pensis pri porkoj, kiam mi aŭdis: *ĉu?* el la buŝo de la aminda Dresdenanino bluokula. Kaj dank’

al ŝi Esperanto ĉesis esti por mi porkpensiga...

Deknaŭ jaroj forpasis kaj mi fariĝis ĝismedola esperantisto. kiu kvazaŭ *sentas* la signifon de *aĉ*. Nu, mia migremo puŝis min en hispanlingvajn landojn, kaj mi do havis ofte la okazon aŭdi la vortojn “*muchacho*” (muĉaĉo, knabo) kaj “*muchacha*” (muĉaĉa, knabino). Tial komence, mi pensis, ke la lingvo de Cervantes estas malbelsona, vere aĉa kaj nelerninda. Sed forpasis preskaŭ kvin jaroj, de kiam mi ĉiutage aŭdas la vortojn “*muchacho*” kaj “*muchacha*” kaj mi devas konfesi, ke ili ne plu tiklas malagrabla mian aŭdorganon.

El tiuj kaj similaj konstatoj mi alvenis al la konkludo, ke bel- aŭ malbelsoneco de lingvo estas afero pure subjektiva, kiu, por la plimulto, varias laŭ latitudoj.

Per miaj oreloj, la plej malbelsona lingvo, el ĉiuj kiujn mi aŭdis ĝis nun, estas la angla. Kiam mi aŭdas paroli angle, tiam mi ricevas la impreson de siblado kaj kraĉado. Sed mi neniel dubas, ke se mi naskiĝus kaj edukiĝus en London, la lingvo, kiun parolas lia reĝa moŝto de Britio, imperiestro de Hindio kaj tiel plu, estus por miaj oreloj la plej melodia el ĉiuj kaj nepre indas esti trudata al la tuta mondo.

Pri ĉiuj aliaj lingvoj oni povas fari similajn rimarkojn.

El “Renovigo”, Meksikurbo

ESPERANTO EN PORTUGALUJO

Samideano C. Isidoro de Jesus estas juna portugala maristo en la civila maristaro. S-ro Wm. Vathis instigis lin fari raporton pri nia movado en lia lando dum unu el liaj oftaj vizitoj al nia marbordo.

Estas ja ĉies kono, ke pro la nuna militego, ĉion furioze detruanta ĉe sia trapaso, la Esperanta movado en multaj landoj aŭ estas tute haltigita, aŭ tre malfacile vivetas. Rilate al mia lando, la afero estas iom alie.

Dank'al senĉesa laboro kaj sindonemo de kelkaj fervoraj Zamenhofanoj, nia lingvo sufiĉe kontentige floradas. Precipe en Lisbono, oni renkontas sur la stratoj ĉiam novajn Esperantistojn; ĉiam novajn vizaĝojn kies posedantoj fiere portas sur siaj brustoj la verdan emblemon de la espero. Ili estas plejparte junaj entuziasmaj samideanoj, kies mienoj elsignas la plezuron sinceran, kiun ili sentas dum ili parolas en nia lingvo. Inter la tramistoj oni trovas ofte Esperan-

tistojn; multaj fervojistoj uzas ankaŭ nian belan idiomon.

Esperantaj, publikaj societoj estas malpermesataj; tamen malgrandaj privataj rondetoj laboras kaj propagandas, kvankam kun malfacileco. Estas menciinda ĉi tie, la nomo de Alberto Silva, kiu kun la helpo de aliaj konsciaj samideanoj, estigis senpagan, perleteran kurson kiu rapide akiris multajn lernantojn en la tuta lando. Tiu kurso jam funkcias de antaŭ eble du jaroj. Ties sidejo estas en Lisbono, ĉe la supre menciita samideano.

En la urbo Porto, senlace laboras kaj aktive varbas por nia celo la samideano Manuel de Freitas. Lin ne timigas iaspecaj baroj. Per persisto kaj amo al nia afero, ĉion li venkas.

Generale, en ĉiuj urboj kaj vilaĝoj, la movado progresas kaj pligrandiĝas, malgraŭ la malsimpatio kaj konsekvenca malhelpo de la aŭtoritatoj.

C. Isidoro de Jesus.

AVENTUROJ EN LA MILITO

(de paĝo 17)

inter ili malnovajn amikojn kaj novajn — pri kiuj mi eble babilos en alia artikolo en “Amerika Esperantisto”.

Fine cirkonstancoj fariĝis pli favoraj al nia plano atingi liberan landon, kaj en aŭgusto, 1941.

ni forlasis Eŭropon de Sevilla (Hispanujo) sur la “infera ŝipo” Navemar. Post 38 tagoj surmare, kaj malgraŭ teruraj kondiĉoj kaj epidemio de intestfebroy, kiu preskaŭ mortigis min, ni finfine atingis Novjorkon kaj salutis el dankema koro la Statuon de Libereco.

LA RENKONTO

Franca humoraĵo de ALPHONSE ALLAIS

Alphonse Allais, franca literaturisto, 1854-1905, verkinto de multe ŝatitaj humoraĵoj.

Georges Auriol, franca literaturisto kaj desegnisto (1863) verkis humoraĵojn kaj distingigis en ornama arto.

Antaŭ kelkaj jaroj, mia amiko Georges Auriol kaj mi, troviĝis sur la teraso de la Kafejo d'Har-court. Ni sidiĝis ĉe tablo najbara de alia, kie iu sinjoro trinkis glason da biero.

Ĉar estis varme, tiu ĉi sinjoro deprenis la ĉapelon kaj metis ĝin sur seĝo. Je la fundo de la ĉapelo, mia amiko Georges Auriol povis ekvidi la nomon kaj adreson de la ĉapelisto: P. Savigny, Rue du Marché, Tréville-sur-Meuse.

Kun seriozeco kiun li rezervas ekskluzive por tiaspecaj entreprenoj, Auriol fikse rigardis nian najbaron, poste diris tre ĝentile:

“Pardonu, Sinjoro, ĉu vi ne venas el Tréville-sur-Meuse?”

“Certe?” respondis la sinjoro, serĉante rememori pri Auriol.

“Ha!” diris tiu ĉi, “mi estis certa ne erari. Mi iras ofte en Tréville. Mi eĉ havas tie bonan amikon, kiun vi eble konas, iun Savigny, ĉapelisto, en la Rue du Marché.”

“Ĉu mi konas Savigny! . . . . Sed mi bonege konas lin! Vidu,

estas li kiu vendis al mi tiun ĉi ĉapelon.”

“Ha, vere?”

Ĉu mi konas Savigny! . . . . Ni konas unu la alian de kiam ni estis knaboj, ni iris en la saman lernejon, mi vokas lin Paŭlo, li vokas min Ernesto.”

Kaj Auriol ekparolis senfine kun la alia pri Tréville-sur-Meuse, loko kies nomon mia amiko Georges Auriol, eĉ ne konis antaŭ kvin minutoj.

Sed mi, ĵaluza pri la sukceso de mia kamarado, decidis pligrandigi lian malgrandan ŝercon kaj lin paligi pro envio. Rapida rigardo en la fundon de la fama ĉapelo rivelis al mi la ĉefliterojn de la nomo del' posedinto. Du minutoj pasigitaj apud la Bottin-Adresaro de la kafejo sufiĉis por konigi al mi la kompletan adreson de Sinjoro E. D. H.

Komercistoj: Duval-Housset. (Ernest) . . . . k. t. p.

Kun kvieta sinteno mi venis residiĝi kaj miavice fikse rigardante la sinjoron el Tréville mi diris:

“Senkulpigu, se mi eraras, Sinjoro, sed ĉu vi ne estas Sinjoro Duval-Housset, komercisto?”

“Tre vere, Sinjoro, mi estas Ernest Duval-Housset, via servanto.”

Certe Sinjoro Duval-Housset estis mirigita esti rekonata de du individuoj kiujn li neniam renkontis, sed estis ĉefe la mirego

de Auriol kiu estis preskaŭ freneza. Per kiu sorĉo mi do povis diveni la nomon kaj profesion de tiu ĉi komercisto de alkoholaĵoj?

Mi aldonis: “Ĉu estas ankoraŭ la patro Roux, kiu estas urbestro de Tréville?” (Mi rapide estis leginta en la adresaro tiun ĉi nomon: Urbestro: D-ro Roux, patro).

“Ve, oni enterigis la karan homon antaŭ tri monatoj.”

“Nu, nu, nu! Estis vere tre bona homo kaj plie, bonega kuracisto. Kiam mi grave malsaniĝis en Tréville, li kuracis min en malpli ol dekkvin tagoj.”

“Oni ne rapide anstataŭas tian viron!”

Auriol tamen fine divenis mian ruzaĵon li ankaŭ foriris, baldaŭ revenis kaj nia interparolado daŭrigis pri Tréville kaj ĝiaj loĝantoj.

Duval-Housset ne plu kredis siajn orelojn. “Mil tondroj!” li ekkriis. “Vi konas la loĝantojn de Tréville pli bone ol mi, kiu tie naskiĝis kaj kiu tie loĝas de 45 jaroj!”

Kaj ni daŭrigis: “Robert, la tranŝilfaristo, kiel li fartas? Kaj Durandeanu, ĉu li estas ankoraŭ bestkuracisto? Kaj Vidvino Ledebel? Ĉu estas ankoraŭ ŝi, kiu mastrumas la Hotelon de la Poŝto?”

Fine, la du folioj de la adresaro pri Tréville estis uzitaj (Auriol, moderna vandalo, estis akirinta ilin per lerta eltranĉo kaj malavare donis unu al mi).

Duval-Housset, feliĉege pagis al ni glasojn da biero —, ho, tre rapide trinkitaj! Ĉar estis varme (ĉu mi diris tion supre?) kaj nenio soifigas pli ol paroli pri urbo kiun oni neniam vidis.

La festeto finiĝis per bonega vespermanĝo kiun Duval-Housset oferis al ni. Oni trinkis je la sano de ĉiuj samurbanoj de nia nova amiko kaj vespere ĉirkaŭ meznokto, se iu estus pretendinta al Auriol kaj mi, ke ni ne estis amikoj kun la tuta loĝantaro de Tréville-sur-Meuse, tiu persono estus havinta tre malbonan akcepton.

— Trad. R. R.

Soldato Joseph Milan, nun en la armeo, sendas salutadon al ĉiuj samideanoj de Nov-Jorko. Li aktive subtenis Esperanton en la Regiono Nov-Jorko, kaj servis kiel IEL Delegito en Jerzio-Urbo, Nov-Jerzio. Kompreneble li laboras por la afero en la armeo.

Soldato Ted Crawford, ankaŭ armeano, sendas saluton al la usona samideanaro. Liaj faroj por la progreso de Esperanto estas tiom multe ke ni bezonus tutan numeron de *Amerika Esperantisto* se ni presus pri ili. Do, ni nur diras: “Brave!”

ESPERANTO BOOKS

Uncertain transportation makes it difficult to get books from Europe or South America, and our orders are filled in small lots. If your order is not filled within 48 hours, it is because we are waiting for shipments.

AMERICAN PUBLICATIONS — filled promptly

PRACTICAL GRAMMAR OF ESPERANTO, by Ivy Kellerman-Reed. A favorite all over the world for many years. For class or self-instruction	.60c
ESPERANTO HOME STUDENT, by James Robbie. Splendid for class or self-study. Pocket size and a favorite with the service men in camps	.20c
PRACTICAL ESPERANTO, by Dr. Wm. S. Benson. For self-instruction. It is unique with its 650 illustrations	.25c
UNIVERSALA ESPERANTO METODO, by Dr. Wm. S. Benson. This book is a wonder. "The only book of its kind in the world." 11,000 pictures. Two full-page tables of the pronunciation of the Esperanto alphabet in 36 languages. Correlatives in 35 languages. Complete index. 555 pages	\$3.00
AMERICAN POCKET DICTIONARY, by Carl Froding. 80 pages of Esperanto-English and English-Esperanto. An indispensable little pocket companion	.30c
ESTU PRETA, by George J. Falgier. A splendid <i>key</i> , with grammar, and considerable fundamental teaching	.05c
FUN WITH ESPERANTO, by Prof. C. C. Bristol. Unique and interesting	.65c
THE ESPERANTO SONG "LA ESPERO". Words and Music. Double sheet 8 x 11. Every Esperantist should have it. Sung at all Esperanto meetings.	.15c or 2 for .25c

BOOKS FROM OVER-SEAS

EDINBURGH DICTIONARY. A world favorite. English-Esperanto and Esperanto-English. 288 pages	.75c
STEP BY STEP IN ESPERANTO, by M. C. Butler. One of the world's best.	Paper covers .60c Cloth covers .75c
DICTIONARIES. Just received, a few copies of Millidge (\$3) and Fulcher & Long (\$2.50), with damaged covers — contents are OK. Will sell for 50c off price of either.	
STARS. No more of the metal stars, advertised in some text-books, due to priorities. We have a few of the INDIAN BEAD STARS, which are very popular, price each .45c	
No more HOME STUDENT RECORDS — made in Europe.	

YOUR MEMBERSHIP IN E. A. N. A. WILL BE APPRECIATED

Membership, with "American Esperantist", \$2.00 per year. And if you also wish membership in the International Esperanto League, with the *Jarlibro* (Yearbook Encyclopedia of Esperanto Activities), \$3.00. For the "Esperanto Internacia" (all-Esperanto official organ of I. E. L.) add \$1.00 to either of these memberships.

I ..... Date .....

apply for membership in the Esperanto Association of North America, and

enclose subscription (indicate class and amount) .....

.....
 .....

ESPERANTO ASSOCIATION OF NORTH AMERICA

1410 H St., N. W., Washington, 5, D. C.

Esperanto is the living interlanguage created for interchange of thought between peoples of different national languages—not to take the place of their mother tongues.

Dr. Mario Teixeira de Freitas, General Secretary of the Institute of Geography and Statistics, of the United States of Brazil, expresses the thought of many eminent scholars in both the Occident and Orient about 'cultural imperialism'. Note that Esperanto is the official auxiliary language in this Department of the Government of Brazil.

". . . We are demonstrating the best means for achieving a true and definitive fraternization of the American peoples, namely the adoption of the common auxiliary language, which can only be Esperanto. . . . The Institute already uses Esperanto, and more and more will put it to greater use, giving practical proof of its efficacy. . . .

"Through Esperanto we will realize unity and confraternity under the very best spiritual condition, because our endeavors in this respect will not bring about the subjection of any part of our populations to a biological and psychological creation of another group. Such a group, because of the use of its language throughout the continent among diverse peoples, would have superiority and would occupy a privileged position."